

नेपाल सरकार
सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय
(सामाजिक समावेशीकरण तथा सामाजिक सुरक्षा शाखा)

फोन नं. ०१४२००३३१

सिंहदरवार, काठमाडौं ।

प.सं. २०७५/०७६

च.न. ३०

मिति: २०७५/०५/१५

विषय:-सिफारिस कार्यान्वयन सम्बन्धमा ।

श्री स्थानीय तहहरु, सबै ।

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगबाट अध्ययन र अनुसन्धान भई तयार पारिएको मानव बेचबिखन सम्बन्धी राष्ट्रिय प्रतिवेदन आ.व. २०७३/०७४ र आ.व. २०७४/०७५ बाट प्राप्त तथ्यहरुको आधारमा नेपाल सरकारलाई सिफारिस कार्यान्वयनको लागि लेखि पठाउने भनी आयोगको मिति २०७५/५/१५ को बुँदागत सिफारिसहरु कार्यान्वयनको लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको च.नं. १५१९ मिति २०७५/५/२९ को पत्र मार्फत प्राप्त राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको च.नं. ६२९ मिति २०७५/५/२२ को पत्र संलग्न छ । विस्तृत व्यहोरा सोही पत्रबाट अवगत गर्नु भई स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन गर्नुपर्ने विषयहरुका सम्बन्धमा तहाँबाट विशेष प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरी राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र यस मन्त्रालयमा समेत नियमित रूपमा सोको प्रगति पठाउनु हुन आदेशानुसार अनुरोध छ ।

बोधार्थ:

१. श्री राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, हरिहर भवन, ललितपुर ।
२. श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरवार, काठमाडौं ।
३. श्री सूचना तथा प्रविधि शाखा, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय: यस मन्त्रालयको वेभसाइटमा अपलोड गरिदिनु हुन

(आनन्दराम विष्ट)

शाखा अधिकृत

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग

National Human Rights Commission, Nepal

केन्द्रिय कार्यालय Central Office

हरिहर भवन, पुल्चोक, ललितपुर, Harihar Bhawan, Pulchowk, Lalitpur, Nepal

च.नं.: विशेष समाधीक्षक ६२९

मिति: २०७५/०५/२२

श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरवार, काठमाडौं

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
वर्तमान ३०८०
मिति: २०७५/५/२२

विषय: सिफारिस कार्यान्वयन सम्बन्धमा।

उपरोक्त विषयमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगबाट अध्ययन तथा अनुसन्धान, अनुगमनबाट तयार पारिएको मानव वेचविखन सम्बन्धी राष्ट्रिय प्रतिवेदन आ.व. २०७३/२०७४ र आ.व. २०७४/२०७५ बाट प्राप्त तथ्यहरूको आधारमा नेपाल सरकारलाई सिफारीश कार्यान्वयनको लागि लेखि पठाउने भन्ने मिति २०७५ साल भाद्र १५ गतेको आयोगको बैठकबाट निर्णय भए अनुसार तल उल्लेखित सिफारीश विवरणहरू कार्यान्वयन गर्न गराउन आवश्यक व्यवस्था र निर्देशनको लागि पठाईएको व्यहोरा अनुरोध गरिन्छ।

आयोगको सिफारीश विवरणहरू

(क) निरोध (रोकथाम) सम्बन्धी:

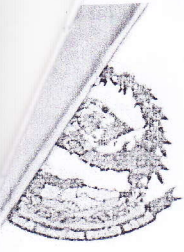
- (१) नेपालको संघीय संरचना अनुसार मानव वेचविखन तथा ओसारपसार रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि मानव वेचविखन नियन्त्रण राष्ट्रिय समिति, जिल्ला समिति, तत्कालीन गाँउ विकास समिति (हाल गाँउ पालिका) लाई नेपाल सरकार, प्रादेशिक सरकार, जिल्ला समिति र स्थानीय सरकारले सम्बद्ध सरकारी निकायहरू र प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने गैरसरकारी संस्थाका सहभागिता रहने गरि पुर्नसंरचना गर्न।
- (२) अति जोखिममा रहेका समूदाय, क्षेत्र र समूह पहिचान तथा नक्शांकन समेत गरि को मानव वेचविखन रोकथाम तथा ओसारपसार नियन्त्रणको जोखिमको सूचक तयार गरि अति जोखिममा रहेका समूह र समूदायहरूको पहिचान गर्न
- (३) मानव वेचविखन विरुद्धको जनचेतना र अभियानलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्ने। उक्त अभियान सञ्चालन गर्दा किशोर किशोरी समूहहरू, बाल क्लवहरू, महिला समूहहरूलाई परिचालन गरि कार्यक्रमहरू नियमित र सुदृढीकरण गर्न।
- (४) आर्थिक र समाजिक शशक्तीकरणका कार्यक्रमहरूलाई गरिवी निवारण, महिला बालबालीका, दलित तथा जनजाती समूदायहरू र पिछडिएका समूहहरूलाई लक्षित गरि कार्यक्रम नियमित गर्ने र सुदृढीकरण गर्न।
- (५) विपदको अवस्थामा हुने मानव वेचविखनको समस्याको संवेदनशिलतालाई सम्बोधन गर्नको लागि मानव वेचविखन विरुद्धको राष्ट्रिय कार्ययोजना २०६८, चौथो पञ्च वर्षिय मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजना आवधिक योजनाहरू र अन्य कार्ययोजनामा पिडितको अधिकार संरक्षणमा केन्द्रित रहि नदोहोरीने दृष्टीकोणबाट पुनरावलोकन गरि समावेश गर्न।

फोन नं. ५०१००१५, फ्याक्स नं. ००९७७-१-५५४७९७३ पो.ब.नं. ९१८२ काठमाण्डौ, नेपाल

Phone: +977 1 5010015 Fax: +977 1 5547973, G.P.O. Box: 9182, Kathmandu, Nepal

अडियो नोटिस बोर्ड सर्भिस नं. १६९८-०१-५०१००१५ Audio Notice Board Service Number 1618 01 5010015

Email: nhrc@nhrcnepal.org Website: www.nhrcnepal.org

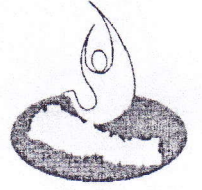

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग

National Human Rights Commission, Nepal

केन्द्रिय कार्यालय Central Office

हरिहर भवन, पुल्चोक, ललितपुर, Harihar Bhawan, Pulchowk, Lalitpur, Nepal

(ख) संरक्षणसम्बन्धी:

- (१) मानव वेचविखनमा परेका पिडितहरूको उद्धार तथा स्वदेश फिर्ताको आवश्यकताको पहिचान गर्ने, नेपाल बाहिरबाट उद्धार र स्वदेश फिर्ता गर्न र स्वदेश भित्रै उद्धार गर्नको लागि प्रत्यक्ष सम्बन्धीत मन्त्रालय, कार्यालयहरू र आवश्यकता अनुसार गैरसरकारी संस्थाको सहभागीता रहने गरि द्रुत तथा स्वचालीत प्रणालीको स्थापना गर्ने ।
- (२) देश बाहिर वेचविखनमा परेका प्रभावीतहरूलाई कानून विपरीत कार्य गरेको आधारमा सजाय दिन नहुने व्यवस्थाको सुनिश्चिता गर्ने । सुरक्षितरूपमा स्वदेश फिर्ता गर्नको लागि विदेश स्थित नेपाली कूटनीतिक नियोगहरू, राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्था, नेपाल प्रहरी र मानव वेचविखन विरुद्धको राष्ट्रिय समिति सहितको समन्वयमा गर्ने ।
- (३) देश बाहिर र नेपालमै वेचविखनमा परेका महिला तथा पुरुषहरूको लागि गन्तव्य मुलुकमा र स्वदेशमै मानव अधिकार मैत्री पिडित हेरचाह केन्द्र स्थापना, सुदृढीकरण तथा विस्तार गर्ने ।
- (४) नेपाल सरकारद्वारा खाडी मुलुकमा घरेलु कामदारहरूको लागि लगाईएको उमेर हदका कारण भारत हुँदै अलेखवद्ध रूपमा भ्रमण भिसामा गन्तव्य मुलुकबाट जाने कार्यहरूमा वृद्धी भएकोले सो कार्यलाई निरुत्साहीत गर्नको लागि नेपाल सरकारले महिलाहरूको लागि लगाईएको उमेर हद हटाई वैदेशीक रोजगार प्रक्रियालाई प्रभावकारी नियमन गर्ने ।
- (५) गन्तव्य मुलुकबाट स्वदेश फर्किएका, अध्यागमनबाट फिर्ता पठाईएका, उद्धार भई स्वदेश फिर्ता आएका र परिवारसँग पुनर्एकीकरण भएका, सिप प्राप्त गरि नेपाल फर्केकाहरूको प्रणालीगत अभिलेखीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाउन ।
- (६) हराएका बाल बालीका तथा महिलाहरू के कति संख्यामा वेचविखन तथा यौन हिंसामा पर्ने गरेका विषयमा अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने र अध्ययनको तथ्य तथा निष्कर्षको आधारमा कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउने एवं आवश्यक प्रणालीको स्थापना गर्ने ।

(ग) अभियोजनसम्बन्धी:

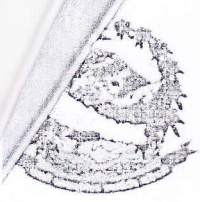
- (१) मानव वेचविखन खासगरी महिला तथा बालबालिका ओसारपसारको नियन्त्रण, दवाउने तथा सजाय सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सङ्गठित अपराधविरुद्धको महासन्धिको परिपुरक आलेख २००० (पालेमो आलेख) लाई अविलम्ब अनुमोदन गर्न हुन । मानव वेचविखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण ऐन २०६४ लाई पालेमो आलेख अनुरूप हुने गरि शंशोधन गर्ने ।
- (२) मानव वेचविखनबाट प्रभावीतहरूलाई एवं वैदेशीक रोजगारका पिडितहरूको न्यायमा पहुँचका लागि प्रभावकारी व्यवस्था मिलाउन, सम्बद्ध निकायहरूको सेवा र दक्षता वढाउन, पिडितहरूको विश्वासमा वृद्धी गर्न, दोषीलाई विना ढिलाई कारवाही गर्ने कार्यको प्रभावकारिरूपमा सुनिश्चिता गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने ।

फोन नं. ५०९००९५, फ्याक्स नं. ००९७७-९-५५४७९७३ पो.ब.नं. ९९८२ काठमाण्डौ, नेपाल

Phone: +977 1 5010015 Fax: +977 1 5547973, G.P.O. Box: 9182, Kathmandu, Nepal

अडियो नोटिस बोर्ड सर्भिस नं. ९६९८-०९-५०९००९५ Audio Notice Board Service Number 1618 01 5010015

Email: nhrc@nhrcnepal.org Website: www.nhrcnepal.org

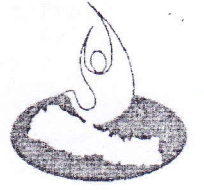

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग

National Human Rights Commission, Nepal

केन्द्रीय कार्यालय Central Office

हरिहर भवन, पुलचोक, ललितपुर, HariharBhawan, Pulchowk, Lalitpur, Nepal

- (३) तोकिएको शुल्क भन्दा बढि शुल्क लिने, गैर कानूनी रुपमा विदेश पठाउनको लागि भर्ना गर्ने कम्पनी (Manpower Agency), एजेन्टहरु, गलत स्वास्थ्य परिक्षण प्रतिवेदन दिने स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई कानूनी दायरामा ल्याउन ।
 - (४) मनोरञ्जन उद्योग डान्स बार, मसाज पार्लर, क्याबिन रेष्टुरा लगायतका अन्य अनौपचारिक क्षेत्रको प्रभावकारीरुपमा नियमन र अनुगमन गर्ने । यस क्षेत्रहरुको अनुगमन तथा कारवाही समितिलाई नया संरचना अनुसार पुन संरचना गर्ने ।
 - (५) पिडित र साक्षी संरक्षणका व्यवस्थाहरु प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने र पिडितले प्राप्त गर्ने क्षतीपुर्तिलाई सहज र सरल पहुँचयुक्त बनाउन ।
 - (६) न्यायीक निकाय, कानून कार्यान्वयन निकायहरु, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, प्रदेश मुख्य न्यायाधिवक्ता, जिल्ला न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, नेपाल प्रहरी, मानव वेचविखन विरुद्धका समितिहरु, वैदेशीक रोजगार विभाग, अध्यागमन विभाग तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरुमा रहेको तथ्यांकहरुको एकीकृत प्रणाली स्थापना गर्ने ।
- (घ) क्षमता विस्तार:
- (१) मानव वेचविखन रोकथाम तथा नियन्त्रणका सम्बन्धमा महिला तथा बालबालिका सेवा केन्द्र, अध्यागमन अधिकारीहरु, न्याय सम्पादन गर्ने कार्यमा संलग्न हुने अधिकारीहरु र अन्य सरोकारवालाहरुलाई लक्षित गरि क्षमता विस्तार तालीम कार्यक्रमहरुको योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।
 - (२) मानव वेचविखन तथा ओसारपसारको नया आयामहरुको विषयहरुमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।
- (ङ) समन्वय र सहयोग:
- (१) स्थानीय सरकार, प्रादेशीक सरकार र संघीय सरकार विच मानव वेचविखन तथा ओसारपसार नियन्त्रणका लागि प्रभावकारी समन्वय प्रणाली स्थापना गर्ने ।
 - (२) नेपालको वैदेशीक रोजगारीको गन्तव्य मुलुकहरुसंग सहयोग र समन्वयको लागि प्रभावकारी द्विपक्षिय कूटनीतिक सम्बन्ध स्थापीत तथा सुदृढीकरण गर्ने ।
 - (३) गन्तव्य मुलुकका राष्ट्रिय मानव अधिकार संस्थाहरुसंग आप्रवासी नेपाली कामदारहरुको मानव अधिकार संरक्षणका लागि द्विपक्षिय संयन्त्रको स्थापना गर्न आवश्यक सहयोग र सहजीकरण गर्ने ।

बोधार्थ तथा कायार्थ:

श्री गृह मन्त्रालय, सिंहदरवार
 श्री महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय, सिंहदरवार
 श्री श्रम, रक्षक रोजगार मन्त्रालय, सिंहदरवार

(Handwritten signature)

वेद प्रसाद भट्टराई
 सचिव

फोन नं. ५०१००१५, फ्याक्स नं. ००९७७-१-५५४७९७३ पो.ब.नं. ९९८२ काठमाण्डौ, नेपाल

Phone: +977 1 5010015 Fax: +977 1 5547973, G.P.O. Box: 9182, Kathmandu, Nepal

अडियो नोटिस बोर्ड सर्भिस नं. ९९९८-०१-५०१००१५ Audio Notice Board Service Number 1618 01 5010015

Email: nhrc@nhrcnepal.org Website: www.nhrcnepal.org